

Toelichting en voorbeeldvragen WEVER-toets

De WEVER-toets is een online meting, die leerlingen kunnen maken op een computer, laptop of tablet. De toets inclusief instructie duurt maximaal een uur. Het is mogelijk de toets in twee delen te maken. Uitkomsten zijn niet te herleiden tot een specifieke leerlingen maar worden gerapporteerd op het niveau school, provincie/regio en landelijk.

We beschrijven in deze bijlage de opbouw en inhoud van de toets (inclusief voorbeeldvragen) en de relatie tot andere verkeerstoetsen.

Opbouw en inhoud toets

De WEVER-toets bestaat uit zes onderdelen. Vier van deze onderdelen zijn deelttoetsen die de prestaties van leerlingen op de relevante competenties meten. De overige twee onderdelen gaan over achtergrondvariabelen die invloed kunnen hebben op de scores. De onderdelen zijn:

1. **Oversteken:** deze taak meet risico-acceptatie. Dat is de bereidheid om voldoende grote veiligheidsmarges (tussenruimtes) in acht te nemen bij het oversteken met de fiets. Leerlingen bekijken filmpjes van verkeerssituaties met hiaten van verschillende lengte tussen het passerende verkeer. Voor elke hiaat beslissen zij of er wel of niet voldoende ruimte is om over te steken.
2. **Opletten:** deze taak meet de competentie situatiebewustzijn. Dat is het vermogen om veranderingen op te merken in verkeerssituaties die mogelijk gevaar inluiden. Leerlingen bekijken filmpjes vanuit het oogpunt van een fietser en geven aan wanneer er volgens hen een gevaarlijke situatie op de weg voorkomt.
3. **Wie heeft voorrang?:** deze taak meet de competentie besluitvaardigheid. Dat is het vermogen om kruispuntsituaties van variërende complexiteit op te lossen door hierin de juiste keuzes te maken. Leerlingen krijgen de vraag om op een plaatje de volgorde van voorrang van de verkeersdeelnemers in verschillende verkeerssituaties aan te geven.
4. **Hoe gedraag jij je?:** deze taak meet inleven in anderen en moreel handelen. Dat is het wel/niet ruimte geven aan andere verkeersdeelnemers, motieven om zich wel/niet aan verkeersregels te houden en de mate waarin zij hun eigen ongewenst gedrag onschuldiger voorstellen dan dat het is. Leerlingen geven voor verschillende verkeerssituaties op een schaal aan welke keuzes zij zouden maken.
5. **Algemene vragen:** deze vragenlijst gaat over demografische kenmerken van de leerlingen, en bevat daarnaast enkele evaluatievragen over de toets zelf. Uitkomsten worden gebruikt om scores op de deelttoetsen (1 tot en met 4) te duiden.
6. **Ervaren kwaliteit van verkeerseducatie:** deze vragenlijst inventariseert per competentie de mate waarin leerlingen door verkeerseducatie waren voorbereid (in de klas, op de weg, door school en ouders-verzorgers). Dit ter vergelijking en eventueel aanvulling van de gegevens over verkeerseducatie zoals aangeleverd door de provincie/regio.

WEVER in relatie tot het Verkeersexamen van VVN

Er zijn op het oog overeenkomsten tussen WEVER en andere verkeersmetingen, zoals het theorie- en praktijkexamen van VVN. In relatie tot het VVN-examen kent WEVER echter een andere insteek en ander doel. Zo moet WEVER onafhankelijk zijn. Kennis en vaardigheden worden getoetst in een gecontroleerde setting, onafhankelijk van toevallige omstandigheden. Verder is de meting geen examen waar leerlingen voor moeten leren, maar een check die voor hen geen consequenties heeft. En: een afname van WEVER eens in de 3-5 jaar is voldoende (in plaats van elk jaar).

WEVER in relatie tot de Checklist verkeerseducatie

De Checklist toetst de kwaliteit van programma's aan de hand van tien stappen. Er wordt gekeken in hoeverre het programma op papier goed is beschreven wat betreft deze punten, waaronder achtergronden gedrag, leerdoelen, didactische uitgangspunten en evaluatie. WEVER meet, als 'thermometer', in hoeverre het programma bijdraagt aan het bereiken van de gewenste eindcompetenties voor de doelgroep. Door deze eindcompetenties te meten, is het mogelijk om een uitspraak te doen over de algemene stand van verkeerseducatie in groep 8 als het gaat om deze competenties. WEVER richt zich vooral op het vergelijken van kwantificeerbare effecten van programma's. Elk programma heeft daarnaast eigen doelen. Via de Checklist wordt daarom benadrukt dat programma's ook steeds moeten nagaan of de eigen leerdoelen worden gerealiseerd (stap 10 van de Checklist).

Voorbeeldvragen

In deze laatste paragraaf beschrijven we de genoemde onderdelen van de toets in meer detail, inclusief voorbeeldopgaven. Dit doen we in de volgorde waarin de onderdelen in de toets terugkomen.

Deel 1

- ❖ algemene vragen: demografische kenmerken
- ❖ toetsonderdeel opletten
- ❖ toetsonderdeel wie heeft voorrang?

Na het afronden van het eerste deel is het mogelijk om te stoppen en op een later moment door te gaan met deel 2.

Deel 2

- ❖ toetsonderdeel oversteken
- ❖ toetsonderdeel hoe gedraag jij je?
- ❖ algemene vragen: evaluatie.

Vooraf aan elk toetsonderdeel krijgen de leerlingen hierover uitleg. Bij de onderdelen met filmpjes (opletten en oversteken) zijn er instructiefilmpjes en voorbeeldopgaven om de deelnemer vertrouwd te maken met de taken. Na elk toetsonderdeel volgen enkele vragen over in hoeverre er thuis of op school aan dit onderwerp aandacht is besteed.

Algemene vragen 1: demografische kenmerken

Aantal vragen: 7

Het eerste onderdeel van de WEVER-toets is een vragenlijst met algemene vragen (figuur 1) over de achtergrondkenmerken van de leerlingen. Doel hiervan is om inzicht krijgen in de demografische kenmerken van de steekproef en te onderzoeken in hoeverre de gevraagde aspecten invloed hebben op de scores.

<p>Wat is je geboortedatum? Kies hier de goede dag.</p> <input type="text" value="7"/>	<p>In welke provincie woon je?</p> <p>☐ Groningen ☐ Friesland ☐ Overijssel ☐ Drenthe ☒ Flevoland ☐ Gelderland ☐ Utrecht ☐ Noord-Holland ☐ Zuid-Holland ☐ Zeeland ☐ Noord-Brabant ☐ Limburg</p>																																
<p>Kies hier de goede maand.</p> <input type="text" value="April"/>																																	
<p>Kies hier het goede jaar.</p> <input type="text" value="2007"/>																																	
<p>Hoe vaak pak je de fiets?</p> <table border="1"><thead><tr><th></th><th>niet</th><th>één keer (heen en weer ergens naartoe)</th><th>meer dan één keer (heen en weer ergens naartoe)</th></tr></thead><tbody><tr><td>Maandag</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>Dinsdag</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td></tr><tr><td>Woensdag</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td></tr><tr><td>Donderdag</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>Vrijdag</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☒</td></tr><tr><td>Zaterdag</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td></tr><tr><td>Zondag</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☒</td></tr></tbody></table>			niet	één keer (heen en weer ergens naartoe)	meer dan één keer (heen en weer ergens naartoe)	Maandag	☒	☐	☐	Dinsdag	☐	☒	☐	Woensdag	☐	☒	☐	Donderdag	☒	☐	☐	Vrijdag	☐	☐	☒	Zaterdag	☐	☒	☐	Zondag	☐	☐	☒
	niet	één keer (heen en weer ergens naartoe)	meer dan één keer (heen en weer ergens naartoe)																														
Maandag	☒	☐	☐																														
Dinsdag	☐	☒	☐																														
Woensdag	☐	☒	☐																														
Donderdag	☒	☐	☐																														
Vrijdag	☐	☐	☒																														
Zaterdag	☐	☒	☐																														
Zondag	☐	☐	☒																														

Figuur 1: voorbeelden van algemene vragen.

De privacy van leerlingen is geborgd. Uitkomsten zijn niet te herleiden tot een individu, en worden gerapporteerd op het niveau school, provincie/regio en landelijk.

Opletten

Aantal opgaven: 16 (2 opgaven/verkeerssituaties per video)

Bij 'opletten' wordt vanuit het oogpunt van de fietser herkend wanneer een gevaarlijke situatie op de weg voorkomt. Dit onderdeel bevat vragen in de vorm van video's (figuur 2). Tijdens het afspelen wordt de fietser gevraagd om op het toetsenbord te drukken als hij/zij een gevaarlijke situatie herkent. Er is per filmpje steeds maar één gevaarlijk moment. Gezien de deelnemer 'live' op het filmpje kan reageren, is het mogelijk om op basis van de snelheidsreactie te beoordelen of hij/zij zich veilig in een dergelijke situatie zou gedragen. Het 'goede' moment wordt gescoord door middel van een tijdsrange.

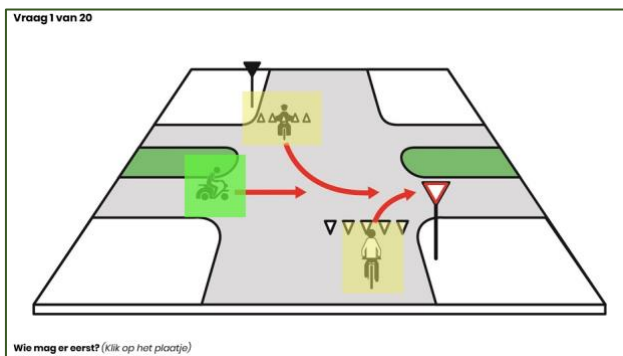

Figuur 2: screenshot filmpje toetsonderdeel opletten.

Wie heeft voorrang?

Aantal opgaven: 15

Bij dit onderdeel van de toets krijgen de leerlingen de vraag om in voorrangssituaties aan te geven welke verkeersdeelnemers als eerste mag. Ze zien schematische afbeeldingen van verkeerssituaties zoals kruispunten. Er zijn tussen de 2 en 4 verkeersdeelnemers aanwezig. De leerlingen klikken in het plaatje op de verkeersdeelnemers die voorrang heeft (figuur 3).

Figuur 3: voorbeeldvraag toetsonderdeel wie heeft voorrang?

Oversteken

Aantal opgaven: 7

Het doel van dit onderdeel is om te beoordelen hoe veilig de fietser oversteeft. 'Oversteken' bevat zeven vragen in de vorm van video's. Die presenteren een aantal verkeerssituaties met tussenperiodes van verschillende lengte tussen voertuigen. Voor elke tussenperiode moet de deelnemer beslissen of dit een veilige of onveilige tussenperiode is om over te steken (figuur 4). Tijdens het afspelen krijgen de leerlingen 3 à 4 keer de vraag om te reageren. Zowel het antwoord als de reactietijd worden geregistreerd.

Figuur 4. Screenshot filmpje toetsonderdeel Oversteken.

Hoe gedraag jij je?

Aantal opgaven: 10

'Hoe gedraag jij je' bevat vragen over sociaal en moreel handelen (figuur 5). Doel van dit onderdeel is om te beoordelen of leerlingen ruimte geven aan andere verkeersdeelnemers, of dat er motieven zijn voor asociaal gedrag in het verkeer. De leerling krijgen de vraag om aan te geven hoe vaak hij/zij bepaald gedrag in het verkeer zouden vertonen van de tien keer dat een situatie zich voordoet. Dit gebeurt aan de hand van een 11-puntsschaal. Als een leerling aangeeft het gedrag 2 of meer keer te vertonen van de 10 keer dat de situatie zich voordoet, wordt dat gezien als sociaal moreel ongewenst gedrag. Er volgt een risicoschatting aan de hand van de totaalscore op de serie vragen.

Je fietst achter twee klasgenoten, maar het is gezelliger om allemaal naast elkaar te fietsen.

Van de tien keer dat dit voorkomt, hoe vaak ga je naast de andere twee fietsen, zoals het meisje op de foto?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Figuur 5: voorbeeldvraag toetsonderdeel hoe gedraag jij je?

Algemene vragen: evaluatie

Aantal vragen: 3

Na het laatste toetsonderdeel volgen enkele evaluatievragen (figuur 6) om een beeld te krijgen van hoe leerlingen het maken van de toets hebben beleefd. Ze mogen de toets een rapportcijfer geven en kunnen eventuele opmerkingen via een open vraag doorgeven. Daarnaast beantwoorden ze onderstaande vraag.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens/niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik vond de toets makkelijk	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vond de toets leuk	☐	☐	☐	☐	☐
Ik snapte wat ik moest doen	☐	☐	☐	☐	☐
De toets was te lang	☐	☐	☐	☐	☐

Figuur 6: voorbeeld evaluatievraag.

Vragen verkeerseducatie

Aantal vragen: 4 → 1 matrixvraag per toetsonderdeel

Dit onderdeel van de WEVER-toets (figuur 7) is bedoeld om een beeld te krijgen van de verkeerseducatie die leerlingen tijdens hun basisschoolperiode hebben meegekregen. Dit is een aanvulling op de informatie hierover die provincies/regio's aanleveren en is specifiek gericht op de eindcompetenties/onderdelen van de toets. Na elk onderdeel van de toets volgt een matrixvraag zoals hieronder.

Oversteken	Nee, (bijna) nooit	Ja, soms	Ja, vaak
Heb je met je <u>ouders of verzorgers</u> gepraat over wat het beste moment is om over te steken?	☐	☐	☐
Heb je <u>met school in het verkeer buiten</u> geoefend wat het beste moment is om over te steken?	☐	☐	☐
Heb je <u>in de klas les</u> gehad over wat het beste moment is om over te steken?	☐	☐	☐

Figuur 7: voorbeeld van vraag over verkeerseducatie (hier voor het onderdeel oversteken).